

TANTÁRGYI TEMATIKA
BTMAN302SKS A kiadványszerkesztés informatikai alapjai I. szem.

Tantárgy neve: A kiadványszerkesztés informatikai alapjai	Tantárgy Neptun kódja(i): BTMAN302SKS, BTMAN402SKS (E Neptun kód(ok) a nappali képzésre vonatkozik/vonatkoznak. A levelező képzés Neptun kódjaiban a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)
	Tantárgyfelelős intézet: ME BTK Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézet
	Tantárgyelem: K (K: kötelező, KV: kötelezően választható, SZV: szabadon választható)
Tárgyfelelős (név, beosztás): Tasi Réka adjunktus	
Közreműködő oktató(k): Tasi Réka adjunktus	
Tantárgyi egység: A kiadványszerkesztés informatikai alapjai I. szem.	
Tantárgyi egység Neptun kódja: BTMAN302SKS (E Neptun kód a nappali képzésre vonatkozik. A levelező képzés Neptun kódjában a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)	
Javasolt félév: 2 ^Ó (A szak keresztféléves meghirdetésben nem indul, így páratlan számú félév tárgyait csak ősszel, páros számúéit csak tavasszal lehet felvenni.)	Előfeltétel: nincs (E Neptun kód(ok) a nappali képzésre vonatkozik/vonatkoznak. A levelező képzés Neptun kódjaiban a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)
Óraszám/hét: 2 (A nappali képzés heti óraszámja 14 héten át. A levelező képzések féléves óraszámja a következő: heti 1 nappali tagozatos óra esetén a levelező tagozat féléves óraszámja 5, heti 2 nappali tagozatos óra esetén a levelező tagozat féléves óraszámja 10 stb.)	Számonkérés módja (a/gy/k/b): gyakorlati jegy (A teljesítés követelményeit lásd alább a <i>Félévközi számonkérés módja és értékelése</i> pontnál.)
Kreditpont: 2	Tagozat: nappali (A tantárgy és a tantárgyi egység adatai és követelményei azonosak a levelező tagozaton is, egyedül a Neptun kód különbözik.)
<p>Tantárgyi egység feladata és célja (röviden összefoglalva): A két féléves kurzus azokkal az informatikai keretekkel ismerteti meg, amelyek között a 21. századi szerkesztői munka folyik. Az első félévben azoknak a különféle internetes adatbázisoknak a használatával ismerkedünk, amelyek nélkül a szerkesztői munka lehetetlen. Nagy teret kapnak az online adatbázisok és a kézirat-előkészítői munka közötti interfészek. A második félévben az online kiadvány aktív elkészítésének két aspektusával folytatjuk, vagyis azzal, hogyan hozhatunk létre magunk is előbb hasonló adatbázisokat, majd igényes, korszerű technológiával megvalósított szövegtárakat. A kurzus bevezetője a napjainkban átértékelt információforradalom kulturális következményeit igyekszik tudatosítani és rendszerezni.</p> <p>Fejlesztendő kompetenciák: <i>tudás:</i> A szerkesztői munka gyakorlata, a szerkesztő szerepe a kiadványok előállításában; a folyóirat- és könyvkiadás terminológiájának, konvencióinak megismerése, átfogó ismeretek a kiadványszerkesztés történetéről, kulturális háttéréről és jelenlegi gyakorlatáról. <i>képesség:</i> A szerkesztői munkához szükséges nyelvi, műveltségi, tipográfiai és kommunikációs kompetenciák megszerzése, amelyek – eltérő mértékben – valamennyi kiadói és szerkesztőségi munkakör betöltéséhez szükségesek. <i>attitűd:</i> Kreatív együttműködés a sajtó- és könyvesszakma valamennyi szereplőjével a kompetenciák kölcsönös ismerete és tiszteletben tartása alapján. <i>autonómia és felelősség:</i> A legkülönbözőbb kiadványok önálló, kreatív megalkotásának képessége a kiadói, nyomdai, terjesztői szakma képviselőivel, valamint a szerzőkkel együttműködve. A textológiai fegyelem fenntartása és a kinyilvánított szerzői szándék maradéktalan tisztelete.</p>	

Tantárgyi egység tematikus leírása 14 heti bontásban:

1. Az informatika által teremtett ontológiai helyzet
2. Az elektronikus eljárások bevonásával megteremtődött episztemológiai-paradigmatikus helyzet a textológiában
3. Szakmai tájékozódás: internetes és egyéb elektronikus adatbázisok használata
4. Az Arcanum Adatbázis Kft. Folio adatbázis-kezelő felületének ismerete (pl. lekérdezési lehetőségek, proximitás stb.)
5. Könyvtári adatbázisok: OSZK, HunTéka, Karlsruher Virtueller Katalog, GBV
6. A bibliográfiai leírás alapjai
7. Bibliográfiai adatbázisok: VD16, VD17, MTA ITI MIB
8. Publikációs adatbázisok: MTMT
9. Az online adatbázisok kapcsolata bibliográfiai szoftverekkel
10. A RIS formátum
11. Életrajzi adatbázisok: ADB/NDB, DNB
12. Külföldi online szövegtárak: Camena, Documenta Catholica Omnia, Perseus Digital Library, Bibliotheca Augustana, Forum Romanum, Gallica, Project Gutenberg, Europeana stb.
13. Hazai online szövegtárak: Hungaricana, ADT, MEK, EPA
14. Összefoglalás

Félévközi számonkérés módja és értékelése (prezentáció, zárthelyi dolgozat, szemináriumi dolgozat beadása stb.):

A félévközi számonkérés módját és értékelését a félév kezdetekor a tantárgyi egység oktatója határozza meg.

Gyakorlati jegy/kollokvium teljesítésének módja és értékelése (félévközi teljesítmény aránya a beszámításnál, ponthatárok stb.): SZ

A kód jelentése:

A = a tantárgy aláírással zárul, amelyben kétfokozatú az értékelés (nem megfelelt, megfelelt). A hallgató legfeljebb az óraszám 30%-át mulaszthatja el következmények nélkül, az ezt meghaladó mértékű hiányzás – kivéve az igazolt betegség miatti hiányzást – esetén az aláírás nem szereshető meg. Az igazolt hiányzás pótlási feltételeit az oktató ismerteti. Az aláírás feltétele, hogy az oktató által a félév során támasztott prezentációs és beadási kötelezettségeknek a hallgató maradéktalanul eleget tegyen.

K = a tantárgy kollokviummal zárul, amelyben ötfokozatú az értékelés (1–5). Az előadások óraszámának legalább 60%-án kötelező a hallgató részvétele, amit jelenléti ívre vezetett aláírásával igazol. Az ennél többet mulasztó hallgató nem kaphat aláírást és nem vizsgázhat. Az előadáshoz évközi zárthelyi dolgozat(ok) társulhat(nak), legfeljebb akkora számban, mint a tantárgyi egység kreditpontszáma.

Amennyiben az előadáshoz zárthelyi dolgozat(ok) társul(nak), annak/azoknak az eredménye legalább 30%, legfeljebb 40%-os súllyal esik latba a záró osztályzatban. A zárthelyi dolgozat(ok)ról az oktató a tárgy félévi meghirdetések a Neptun rendszerben ad tájékoztatást. A szakmai követelményekhez képest a hallgatónak minden zárthelyi dolgozatában és a kollokviumon is legalább 50%-os felkészültséget kell igazolnia ahhoz, hogy az elégséges (2) osztályzatot megszerezze.

SZ = a tantárgy gyakorlati jeggyel zárul, amelyben ötfokozatú az értékelés (1–5). A hallgató legfeljebb a szemináriumi óraszám 30%-át mulaszthatja el következmények nélkül, az ezt meghaladó mértékű hiányzás – kivéve az igazolt betegség miatti hiányzást – esetén az aláírás és a gyakorlati jegy nem szereshető meg. Az igazolt hiányzás pótlási feltételeit az oktató ismerteti. Az aláírás feltétele, hogy az oktató által a félév során támasztott prezentációs és beadási kötelezettségeknek a hallgató maradéktalanul eleget tegyen. A szemináriumhoz évközi zárthelyi dolgozat(ok) társulhat(nak), annak/azoknak az eredménye legalább 30%, legfeljebb 40%-os súllyal esik latba a záró osztályzatban. A zárthelyi dolgozat(ok)ról az oktató a tárgy félévi meghirdetések a Neptun rendszerben ad tájékoztatást. A szakmai követelményekhez képest a hallgatónak minden zárthelyi dolgozatában és a beadott szemináriumi dolgozatában is legalább 50%-os felkészültséget kell igazolnia ahhoz, hogy az elégséges (2) osztályzatot megszerezze.

KSZ = a tantárgy kollokviummal és gyakorlati jeggyel záruló tantárgyi egysége(ke)t egyaránt tartalmaz. Az előbbiekre a K, az utóbbiakra az SZ kódnak megfelelő értékelés vonatkozik.

Kötelező irodalom a tantárgyi egység egészéhez vagy 14 heti tematikus leírásának megfelelő beosztásban:

Hans Walter GABLER, *A kiadói szöveg születése: számítógép bába-szerepben*, ford. FARKAS Ildikó, Hel, 35(1989), 421–428.

Richard A. LANHAM, *The Electronic Word: Literary Study and the Digital Revolution*, New Literary History, 20(1989)/2, 265–290.

BARTÓK István, *Az internet az irodalomkutatás szolgálatában = Bevezetés a régi magyarországi irodalom filológiájába*, szerk. HARGITTAY Emil, Bp., Universitas Könyvkiadó, 2003³, 16–22.

ŐSZ Ferenc, *Számítástechnika és ókortudomány – szöveges adatbázisok*, AntTan, 48(2004), 227–238.

Ajánlott irodalom a tantárgyi egység egészéhez vagy 14 heti tematikus leírásának megfelelő beosztásban:

Phillip E. DOSS, *Traditional Theory and Innovative Practice: The Electronic Editor as Poststructuralist Reader = The Literary Text in the Digital Age*, ed. Richard J. FINNERAN, Ann Arbor, The University of Michigan Press, 1996 (Editorial Theory and Literary Criticism) (a továbbiakban: FINNERAN 1996), 213–224.

Susan HOCKEY, *Creating and Using Electronic Editions* = FINNERAN 1996, *i. m.*, 1–21.

John LAVAGNINO, *Completeness and Adequacy in Text Encoding* = FINNERAN 1996, *i. m.*, 63–76.

John UNSWORTH, *Electronic Scholarship; or, Scholarly Publishing and the Public* = FINNERAN 1996, *i. m.*, 233–243.

BAGOLY Csilla, *Információs technológia = az irodalmi kánon halála?*, *Irodalomtudomány*, (2000)/1–2, 96–110.

TÓTH Tünde, *Online kritikai szövegkiadás Magyarországon az ezredfordulón*, *Helikon*, 50(2004), 417–441.

GÖNCZY Monika, *Az Őzvegy és leánya elektronikus kiadásának egy lehetséges változatáról: Mi történik, ha a kritikai kiadás igénye találkozik az inter/kontextuális olvasásmóddal és a digitalizációval?* = *Mozgásban: Irodalomtudományi PhD-konferencia elméleti irányvonalokról, kihívásokról és lehetőségekről*, szerk. BODROGI Ferenc Máté, MIKLÓS Eszter Gerda, Debrecen, Kossuth Egyetemi Kiadó, 2008 (*Studia Litteraria*, 46), 78–95.